

Úvodné slovo

Milí bratia a milé sestry,
toto bol ťažký rok. Napriek tomu, že Pán bol stále o krok pred nami, navzdory tomu, že laná boli spoľahlivo preskúšané, bol to ťažký rok.

Parafrázujúc básnika a publicistu Daniela Rausa, platia uvedené myšlienky aj o bratislavskom evanjelickom cirkevnom zbore. Rok 2012 bol preň ťažký rok. Najmä po stránke hospodárskej, organizačnej, právnej a komunikačnej. Naplnenie úloh v týchto oblastiach stálo mnoho času, síl energie, niekedy aj nervov, predovšetkým práce – očiам mnohých málo viditeľnej. Stačí uviesť prípravu delimitácie majetku a zriadenia troch samostatných cirkevných zborov, viaceré komplikované rokovania, dokončenie zariadenia sociálnych služieb.

Rok 2012 bol ťažký rok, Aj on však bol rokom Pánovým. – Rokom Pána, ktorý *bol stále o krok pred nami*, ktorý nám pomáhal vo všetkom komplikovanom a posilňoval nás „chrbát“. Vďaka tomu, že Bohu sa udalosti nevymkli z rúk, je pripravená pôda, aby došlo k redukovaniu sporov, aby nebola spochybňovaná efektívnosť hospodárenia, ale mohli sme sa intenzívnejšie sústrediť na to, čo je ťažiskom poslania cirkvi: na šírenie Božieho slova

budiaceho a posilňujúceho vieru, na diakonickú a pastoraálnu službu, na výchovnú a misijnú prácu.

I v tom novom, čo prinesie ďalší čas, potrebujeme, aby nám Hospodin „držal chrbát“. Bez toho by sa totiž náš život podobal putovaniu medzi premárnenými príležitosťami.

Vianoce sú svedectvom, že veľké veci vyzerajú spočiatku ako maličkosti. *Najväčší na svete chcel vyzerat ako malé dieťa* (P. Rosso). K Vianociam aj do nového roku 2013 Vám – všetkým nám, prajem, aby sa nám darilo v „malých veciach“, v dosvedčovaní našej viery v Krista praktickou láskou k blíznym, schopnosťou vzájomne sa učiť, rešpektovať sa a odpúšťať si. – Aby sme neboli listom, ktorý vieťtor unáša kto vie kam, ale zeleným listom na strome, ktorého kmeň i konáre možno víchor ohýba, ktorý však navzdory všetkým jeho náporom zostáva nezlomený a vyžaruje Božiu krásu. A to preto, že je hlboko zakorenený v dôvere v Pána Ježiša a najmä preto, že Boh posilňuje jeho chrbát. Nech Pán i v ďalšom čase posilňuje chrbát nás, nehodných, no Ním milovaných detí!

Martin Šefranko

– predsedajúci zborový farár

Súzvuk Vianoc

„Ajhľa, panna počne a porodí syna a dajú Mu meno Emanuel; to v preklade znamená: Boh s nami.“ (Evanjelium podľa Matúša 1, 23)

Jemný, mierne mrazivý vietor sa iba zľahka dotýka stromov. Nebo stíchlo. Akoby sa chcelo lepšie započúvať do ľudských hlasov, do ľudských myšlienok, ľudských modlitieb, ktoré k nemu v tomto období – doliehajú intenzívnejšie. Sú Vianoce. A my – roztratení po kontinentoch, roztratení v životoch, sa opäť stretáme. S blízkymi, rodinami, priateľmi. Ako by sme cítili čosi výnimočné a neopakovateľné. Akoby sa naše duše spojili s inými, ktoré, napriek vzdialenostiam, sú nám drahé.

A ja myslím na tú rôznorodú zmes ľudských príbehov, na ich bolesti a radosti, na ich jednoduché i zložité bytie. Generačné, národné, národnostné, konfesijné rozdiely – nie sú podstatné. Pretože človek si nesie v sebe spoločnú genetickú stopu a spoločnú genetickú pamäť. Energia dejín, energia ľudského času sa stretá v jednom tichom bode. Bode, ktorému prisudzujeme zázračnú moc.

Sú Vianoce. A nezáleží ani na tom, aký bohatý bude náš vianočný stôl a vianočná výzdoba. Dôležitejšie je, či bude bohaté naše srdce. A či dokážeme svoju lásku prejaviť tým najjednoduchším, no o to pravdivejším spôso-

bom. Či dokážeme ponúknuť svoj čas a životný priestor pre blízkeho. Nie, nemám na mysli už tradičné obdarovávanie, alebo poskytovanie pomoci núdznym. Skôr myslím na to, do akej miery dokážeme a chceme pochopiť, prijať človeka – žijúceho vedľa nás. Pozvať ho k štedrovečernému stolu, alebo zájsť k nemu na návštevu. Lebo aj o tom – sú Vianoce.

Narodený Ježiš dostal meno Emanuel, čo znamená Boh s nami. A práve preto myslím na všetkých, pre ktorých budú aj tieto Vianoce ťažké. Prežívané v chorobe, trápení, samote, starobe. So súkromnou drámou, súkromnými prehrami a súkromnými zradami. Ale Boh je s nami. Boh je s každým, ktorého vyčerpáva fyzická a psychická bolesť. Boh je s každým, kto stratil niekoho zo svojich blízkych. Boh je s každým, kto má prázdne dlane. Živý Boh je naozaj s nami!

Sú Vianoce. Veselé, plné strapatých svetiel, rozmanitých ozdôb a voňavých jedál. Sú sviatkom, ktorý si dožičíme, po roku plnom práce a starostí. Sú sviatkom jasu, radosti, detského smiechu. Sú sviatkom rozžiarených očí, ktoré milujeme. Sú sviatkom narodenia Dieťaťa, ktoré ľudstvu zmenilo život.

Sú Vianoce. Pieseň *Tichá noc*, *svätá noc* bude znieť v mnohých chrámoch, v mnohých domácnostiach. A vianoč-

ná noc sa zastaví v okamihu, keď sa zem a nebo pretnú v tichom a pevnom súzvu-ku. Započúvajte sa prosím do neho....

Želám Vám, milí čitatelia, aby ste vianočný čas prežili v Božom požehnaní, aby ste pocítili Kristovu prítomnosť. Aby sa Vás dotkol Boh – uzdra-

vujúcim, milosrdným, žehnajúcim a milostivým – dotykom. Nech sú Vaše a naše Vianoce – sviatkom lásky a zmierlivého pokoja. Amen.

Eva Bachletová

– členka cirkevného zboru

Správa budov a hospodárske úlohy cirkevného zboru v závere roka 2012

Tak, ako sme Vás informovali v septembrovom čísle Evanjelickej Bratislavy (3 – 4/2012), 30. septembra 2012 prevzal náš cirkevný zbor od PPA *správa budov s.r.o.* všetky budovy späť do správy, nakoľko bola ukončená správa budov uvedenou spoločnosťou k spomenutému dátumu. V zmysle uznesení konventu cirkevného zboru zo 16. 9. 2012 prebehla k 1. októbru 2012 druhá vlna delimitácie majetku matkocirkvi na dcérocirkvi. Od tohto dátumu si každá dcérocirkev zabezpečuje správu všetkých nehnuteľností samostatne, celozborovej úrovni – matkocirkvi už tieto úlohy odpadli. Na celozborovej úrovni – matkocirkvi sa na jeseň 2012 hlavné úlohy týkali formálneho dokončenia tejto delimitácie a prípravy cirkevného zboru na vytvorenie troch samostatných cirkevných zborov (k 15. 12. 2012) a na zrušenie súčasného cirkevného zboru k 15. 2. 2013. Po príprave a predložení všetkých dokumen-

tov na rokovanie Presbyterstva Bratislavského seniorátu ECAV na Slovensku a následne Presbyterstva Západného dištriktu ECAV na Slovensku môžeme konštatovať, že aj tento proces bol úspešne zavŕšený. Presbyterstvo Západného dištriktu ECAV na Slovensku schválilo na svojom zasadnutí 28. 11. 2012 zrušenie súčasného Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Bratislava a zriadenie troch nových cirkevných zborov: Bratislava Dúbravka, Bratislava Legionárska a Bratislava Staré Mesto, ktoré sú jeho právnymi nástupníkmi. V tejto súvislosti prebieha tak na celozborovej úrovni ako aj v dcérocirkvách príprava na formálne dokončenie zriaďovania troch nových a zrušenia súčasného cirkevného zboru. Možno predpokladať, že nové cirkevné zbory začnú svoju činnosť od januára 2013. Z hospodárskeho hľadiska jednotlivé dcérocirkvi preto už teraz pripravili návrhy rozpočtov nových

cirkevných zborov pre rok 2013. Presbyterstvá dcérocirkví tiež pripravili návrhy štatútov nových cirkevných zborov. Tieto návrhy štatútov ako aj návrhy prvých rozpočtov nových cirkevných zborov majú byť prerokované na ustanovujúcich konventoch nových cirkevných zborov, ktoré by sa mali uskutočniť v polovici januára 2013. V priebehu januára sa ekonomicky uzavrie činnosť matkocirkvi ako aj dcérocirkvi a prebehne delimitácia majetku na nové cirkevné zbory, tak ako to schválil historický konvent cirkevného zboru dňa 16. 9. 2012. Všetky detaily formálnej, právnej a účtovnej transformácie nášho cirkevného zboru zachytáva *Projekt rozdelenia CZ na tri nástupnícke cirkevné zbory ECAV na Slovensku Bratislava Dúbravka, Legionárska a Staré Mesto*, ktorý schválilo Presbyterstvo Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Bratislava koncom novembra 2012.

Po pri krokoch, ktoré súvisia so zriadením nových cirkevných zborov, v plnom prúde prebiehalo aj etablovanie *nového systému správy budov*, ktoré boli delimitované na dcérocirkvi.

Dcérocirkvi Konventná pribudla správa budov Konventná 14, Panenská 27 a Palisády 51 (Nemecká škola – bývalá ŠUPka). Dcérocirkev Konventná si už zabezpečuje správu týchto budov samostatne. Správu budovy Palisády 57 zabezpečuje priamo Evanjelická základná škola, vlastnícky patrí tiež Dcérocirkvi Konventná.

Všetky ostatné budovy (Partizánska 2, Jozefská 4 a 6, Panská 8, Zámochnícka 7 a 10) boli delimitované a prešli do podielového spoluvlastníctva dcérocirkvi Legionárska a Dúbravka (v podieloch 50% a 50%). Dcérocirkvi Legionárska a Dúbravka sa rozhodli, že budú spolupracovať pri správe tohto spoločného majetku a pre tento účel vytvoria *Spoločnú hospodársku správu*, ktorá je samostatným organizačným oddelením Dcérocirkvi Legionárska.

Obe dcérocirkvi – Dúbravka a Legionárska zmluvne vytvorili združenie (bez právnej subjektivity) na správu týchto budov. Zabezpečená je aj riadna správa bytov v bytovom dome na Palisádach 53 (12 z 15 bytov) a jedného bytu na ulici Mateja Bela 2, ktoré sú tiež v podielovom spoluvlastníctve dcérocirkvi Dúbravka a Legionárska.

Riaditeľom *Spoločnej hospodárskej správy* je Martin Kováč, zástupcom riaditeľa Jozef Minarič a vedúcou sekretariátu Ingrid Sovišová. Vzhľadom k prebiehajúcej transformácii cirkevného zboru počas krátkeho času (v prechodnom období do 15. 2. 2013) paralelne vedľa seba v EDS existujú Hospo-

dárska správa zanikajúceho cirkevného zboru a *Spoločná hospodárska správa* dvoch dcérocirkví (budúcich nových samostatných cirkevných zborov Dúbravka a Legionárska). Kancelária *Spoločnej hospodárskej správy* je na Partizánskej 2 v EDS.

Pri správe budov *Spoločná hospodárska správa* spolupracuje s odbornými spoločnosťami – Komplet s. r. o. (havarijná služba), I+V správa nehnuteľností s. r. o. a Dalkia (prevádzka kotolní v areáli Evanjelického domu starostlivosti – EDS). Na plynulom zabezpečení prevádzky areálu EDS sa podieľajú aj šiesti pracovníci na vrátnici (denná a nočná služba), upratovačky, nárazovo a tematicky aj študenti z internátu v EDS. Na profesionálnych prácach pri obnove a prevádzke budov sa podieľajú aj dvaja odborní pracovníci Štefan Bakalár a Ľubomír Kožlej, ktorí stáli pri revitalizácii EDS od samého začiatku v roku 2004. Správu cintorína Kozia brán, ktorý je v tretinovom podielovom spoluvlastníctve všetkých troch dcérocirkví, zabezpečuje v súčasnosti pohrebná služba Marianum.

Budovy našich dcérocirkví sú riadne poistené. Poistenie je zabezpečené v poisťovni Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s.. Čo sa týka hospodárskych úloh vyplývajúcich z uznesenia konventu nášho cirkevného zboru zo 16. 9. 2012 možno tiež spomenúť, že na prelome októbra a novembra 2012 prebehla mimoriadna inventarizácia majetku, záväzkov a pohľadávok

k 30. 9. 2012 členmi inventarizačnej komisie. Takže aj táto úloha z konventu cirkevného zboru je splnená. Táto mimoriadna inventarizácia sa konala najmä v súvislosti s druhou vlnou delimitácie majetku matkocirkvi na dcérocirkvi, ktorá prebehla k 1. 10. 2012.

Spoločná hospodárska správa dohliada na to, aby bola riadne zabezpečená správa a obnova všetkých nehnuteľností, najmä budov. V tejto súvislosti môžeme spomenúť, že prebehla rekonštrukcia spoločných rozvodov elektrickej energie v objekte Panská 8, na Zámočnickej 7 bola dokončená oprava spoločných rozvodov plynu, v objekte EDS sa dokončuje oprava havarijného stavu suterénu kde súčasne vzniknú nové priestory na prenájom. Aj revitalizácia budov Jozefská 6 a Zámočnícka 10 je už komplexne pripravená a obe budovy budú, po potrebných úpravách, obsadené nájomcami už v priebehu nasledujúcich mesiacov. Potrebné je tiež spomenúť, že konvent Dcérocirkvi Legionárska 4. 11. 2012 odsúhlasil vybudovanie plynovej kotolne pre komplex Legionárska 2, 4 a 6. Rovnako inten-

zívne sa pripravuje aj výmena okien v Novom kostole, na ktoré budú nadväzovať ďalšie práce súvisiace s obnovou Nového kostola. Dcérocirkev Dúbravka zrealizovala čiastočne zateplenie stropu Zborového domu v Dúbravke, aby sa znížili straty tepla v zimnom období a znížila spotreba energie na kúrenie.

V nedeľu 30. 9. 2012 sa uskutočnili v Evanjelickom dome starostlivosti slávnostné služby Božie pri príležitosti stavebného dokončenia Zariadenia sociálnej starostlivosti. Do funkcie riaditeľky Strediska evanjelickej diakonie Bratislava bola pri tejto príležitosti uvedená sestra Beata Dobová, prvá riaditeľka tohto strediska. Hneď začiatkom októbra sme jej poskytli v EDS kanceláriu s počítačom. Od prvého momentu svojho príchodu začala ihneď aktívne riešiť prípravu spustenia prevádzky zariadenia sociálnej starostlivosti. Poskytuje informácie pre záujemcov o umiestnenia v tomto zariadení.

V novembri sa uskutočnilo aj zasadnutie Správnej rady Strediska evanjelickej diakonie Bratislava. Z praktického hľadiska je potešiteľné, že v polovici novembra 2012 boli do EDS dovezené postele pre budúcich klientov zariadenia sociálnej starostlivosti. Postele sú darom z partnerskej Evanjelickej diakonie v Nemecku prostredníctvom Evanjelickej diakonie na Slovensku. Obom organizáciám patrí naše úprimné poďakovanie. Postele, aj keď už boli pred tým používané,

sú vo vynikajúcom stave. Ide o špeciálne zdravotné, polohovateľné, lôžka s dreveným obložením. Ich privezením a rozmiestnením jednotlivé izby ožili. Samostatný článok v budúcom čísle Evanjelickej Bratislavy si zaslúžia naše zážitky zo sťahovania týchto postelí z Nemecka na Slovensko do areálu EDS dvomi kamiónmi a ich finálny transport do izieb.

Potešiteľné je aj to, že 6. decembra 2012 otvorila svoju prevádzku pre verejnosť jedáleň v EDS, ktorú prevádzkuje rodinná firma pána Sobotu a pani Sobotovej v pracovnom týždni od 11.00 hod do 14.30 hod. Táto jedáleň bude zabezpečovať aj prípravu a dodávku jedál pre klientov a zamestnancov zariadenia sociálnej starostlivosti, ktorého chod bude zabezpečovať Stredisko evanjelickej diakonie Bratislava.

V súčasnosti prebieha kolaudácia všetkých stavebných prác, ktoré súviseli s rekonštrukciou priestorov EDS určených pre zariadenie sociálnej starostlivosti. Kolaudácia by mala byť úspešne ukončená do konca januára 2013. Tento krok umožní, aby sa mohol začať formálne proces prijímania prvých zamestnancov a klientov zariadenia sociálnej starostlivosti v EDS po tomto termíne. Ďakujeme Vám za Vaše modlitby a podporu.

Martin Kováč

*– riaditeľ Hospodárskej správy
cirkevného zboru a riaditeľ Spoločnej
hospodárskej správy*

Kázeň pri otvorení Strediska Evanjelickej diakonie Bratislava

„Zas v inú sobotu vyšiel do synagógy a učil. A bol tam človek, ktorý mal pravú ruku vyschnutú. Zákonníci a farizeji dávali pozor na Neho, či bude uzdravovať v sobotu, aby Ho mohli obžalovať. Ale On poznal ich zmýšľanie a povedal človeku, ktorý mal vyschnutú ruku: Vstaň a postav sa do prostriedku! A on vstal a postavil sa. Nato im Ježiš povedal: Spytujem sa vás: Či je dovolené v sobotu činiť dobre alebo zle, zachovať život alebo zahubiť? I poobzeral si ich všetkých a povedal tomu človeku: Vystri ruku! On urobil tak. A ruka bola mu zase zdravá. Oni však, plní šialenstva, zhovárali sa medzi sebou, čo urobiť s Ježišom.“ (Lukáš 6, 6 – 11)

Bratia a sestry!

Raz som sa rozprával s jedným otcom, ktorý má medzi viacerými deťmi jedno postihnuté. Spolu s manželkou prežívali s týmto dieťaťom od jeho narodenia veľa obáv a starostí. Toto dieťa si vyžadovalo oveľa viac času, ako ostatné ich deti a v neposlednom rade mali i oveľa viac výdavkov. Preto som chcel otcovi tohto dieťaťa, prejať záujem, podporiť ho, vyjadriť mu súcit. Vtedy mi povedal vetu, ktorá mi utkvela v pamäti: *Všetky deti máme rovnako radi, no najmä to, ktorému sme museli venovať najviac času a ktoré nás stálo najviac síl.*

Je to osem rokov, ako sa na nádvo-
rí tohto areálu uskutočnili prvé služby
Božie (2004). Vtedy sme prisľúbili, že
do roka tu bude zariadenie pre opate-
ru ľudí v seniorskom veku. Plán to bol
smelý. Úmysel dobrý. Vyslovený bol
v presvedčení, že viera, ktorú si pestu-
jeme v najskrytejšom vnútri srdca, má
prerastať von do skutkov lásky. Viera
má byť požehnaním pre naše okolie.
Naši predkovia s takouto vierou v srd-
ci postavili pred cca 100 rokmi túto bu-
dovu. Mali na pamäti, že ten, kto po-
trebuje pomoc, súciti a lásku, má tieto
hodnoty dostať predovšetkým od bra-
tov a sestier v Kristovi, od spoluveria-
cich. Preto pred ôsmimi rokmi oný sľub.
Odznel z viery v Božiu lásku, z úcty
k dielu predkov a zo súcitu k trpiacim.

Pán Ježiš je v synagóge. Je na mies-
te, kde sa Pán Boh prihovárал človeku
prostredníctvom Písma svätého. Na
toto miesto prichádza aj postihnutý
človek. Možno sa chce Pánu Bohu vy-
žalovať a vyznať zo svojich problémov.
Možno čaká Božiu pomoc a útechu.
Možno medzi spoluveriacimi hľadá sú-
cit, pochopenie a almužnu. Nevieme.

Podstatné je, že Pán práve tomu-
to človeku hovorí: *Vstaň a postav sa
do prostriedku!* Tento obraz by sme
mali nosiť v mysli – že v centre zá-
ujmu Boha Syna je núdzny, postih-
nutý, hendikepovaný človek. Deje sa
tak uprostred „kostola“, uprostred
„cirkvi“, uprostred veriacich ľudí!
Tam Pán stavia do stredu človeka

v núdzi. Pán Boh vidí, má na pamäti
a stará sa o trápiacich sa, smutných a
odkázaných. A Pán Boh je so všetký-
mi, ktorí pre takýchto ľudí niečo ro-
bia. Požehnáva ich.

Kedykoľvek teda my prežívame
bezradnosť, núdzu, smútok, chorobu,
strach o budúcnosť – nie sme v tom
sami! – Spasiteľ nás má v strede záuj-
mu. Nech nás to teší a dáva vždy novú
nádej.

Ale na druhej strane nás tento prí-
beh pozýva, aby sme sa správali po-
dobne ako Pán Ježiš. Aby sme ako On,
aj my preukazovali pozornosť a milo-
srdenstvo, lásku, zľutovanie a pomoc
ľuďom, ktorí to potrebujú. Ak Pán má
niekoho v centre záujmu venujme aj
my týmto ľuďom úsmev, pekné slovo,
možno čas, peniaze, službu. Tak to ro-
bia Pánovi učeníci.

Nedá mi nespomenúť, že v synagó-
ge neboli len ľudia pripravení zatlies-
kať súcitu Pána Ježiša. Nech nás to ne-
mýli: Aj na takomto svätom mieste sú
ľudia, ktorí Pána chceli obžalovať. Ne-
všíkali si chorého, aby mu aspoň mu
prejavili súcit, on nebol v prostriedku
ich záujmu. Nevšíkali si Pána, aby sa
od Neho naučili milosrdenstvu. Ne-
chceli byť Jeho učeníkmi. Oni premýš-
ľali v svojom zlom a ľstivom srdci, ako
Pána prichytiť, obviňovať a odsúdiť. Sle-
dovali len svoje bezohľadné ciele.

Takíto ľudia aj nám veľmi skom-
plikovali cestu k otvoreniu strediska
evanjelickej diakonie. Nastal sedem-

ročný sklz. Skomplikovali, ale neprekazili Boží plán. Napriek nepriateľským zlým úmyslom niektorých, Pán Boh nám pomohol postaviť zariadenie sociálnych služieb v našom Evanjelickom dome starostlivosti. Pánu Bohu dnes za to ďakujeme.

Toto dobré dielo sa tu rodilo veľmi ťažko. Niektorých z nás stálo množstvo síl. Boli sme podozrievaní, obviňovaní, škandalizovaní, vyšetrovaní. Niektorí pri každej príležitosti sypali do súkolia piesok. Stálo nás to čas siedmych rokov, sklamanie sa v niektorých ľuďoch, veľa energie a strašne veľa peňazí. Ale neľutujeme to. Len zlé veci sa dejú rýchlo a ľahko. – Dobré veci prichádzajú na svet často len za cenu veľkých obetí a prekážok zo strany temných síl. Vidíme to aj na našom Spasiteľovi: On ne-

zažil nepriateľstvo len pre pomoc jednému chorému. On pre vykúpenie človeka zo všetkých bied musel pretrpieť aj kríž, potupenie, bolesť a smrť.

Nech teda toto stredisko evanjelickej diakonie je Božím dielom medzi nami. Nech nás učí, že za dobrú vec sa oplatí prinášať obeť. Nech nás vedie k pomoci blížnym. A nech nám pripomína obeť Božieho Syna. Obeť najvyššiu, ako prejav lásky najcennejšej. Len Pánov kríž nám pomáha dosiahnuť záchranu pred hriechom, svetom, diablom i smrťou a radosť večného domova nebeského kráľovstva. Amen.

Boris Mišina

– senior Bratislavského seniorátu,

kázeň predniesol v 17. nedeľu

po Sv. Trojici, 30. 9. 2012 v kaplnke EDS

Príhovor pri uvedení riaditeľky Strediska evanjelickej diakonie Bratislav

„...ale aby sme verní pravde, v láske rástli v každom ohľade v Toho, ktorý je Hlava, v Krista; On spája a zväzuje celé telo všetkými spojivami spoločnej služby a podľa miery činnosti každého úda dáva telu rásť, aby sa budovalo v láske.“
(Efeským 4, 15 – 16)

Milá sestra riaditeľka, milí bratia a milé sestry v Ježišovi Kristovi, našom Pánovi!

Je to dôležité slovo pre kresťana slúžiaceho v cirkvi a ešte viac pre kresť-

ťana slúžiaceho aj v tomto svete. Všeobecne pre každého veriaceho, ale zvlášť pre toho, ktorý je postavený dopredu, aby udával smer, tempo a ukazoval ostatným, ako by to malo byť. Podľa apoštola Pavla má zodpovednosť za to, aby to bolo o Pravde, teda o Ježišovi a o Láske, o Bohu Otcovi, ktorý je Láska.

Ak máme organizovať službu ostatných a viesť ich k službe Pánovi a blížnym, máme pritom byť verní. Nema-

li by sme sa spreneveriť poslaniu, ktorým sme boli poverení a odchyliť sa od toho, k čomu sme boli pozvaní. Tým poslaním je byť Mu svedkami v tomto svete a napredovať v službe, ku ktorej nás povolal. Pán cirkvi k tomu zaviazal svojich učeníkov, keď im umyl nohy a povedal, že tak to majú robiť aj oni jeden druhému a aj ostatným blížnym, ku ktorým pôjdu.

A Jeho cirkev tak začala a slúžila tým, ktorí potrebovali pomoc. Bola pravdivá v nasledovaní svojho Pána. Áno, máme byť v tom, čo robíme, verní pravde. Máme sa držať Toho, ktorý je Cesta i Pravda i Život. Ježiša Krista. On je záruka toho, že sa nepomýlime. Máme tým, čo robíme zvestovať túto Pravdu, Krista. Keď teda niečo v Jeho mene robíme, máme byť ovládaní láskou, ktorú dal ako podmienku. Ak si

to má svet všimnúť, láska musí milovať pravdu a pravda nemôže byť bez lásky.

Ak chceme slúžiť Ježišovi, tak bez lásky je nám škoda niečo robiť. Toto On neprijíma a ani svet to neprijíma. Ak Pravda, tak aj Láska. Tieto dve slová patria spolu. Ako hovorí jeden švédsky brat farár: „Nesmieme sa vyruťiť s pravdou tak, aby náš hlas nebol naplnený láskou a nesmieme nikdy ukazovať lásku, ktorá nie je pravdivá.“ Pavel hovorí: „Láska nech je bez pokrytectva!“

Aby som vedel udržať lásku s pravdou, ako o tom hovorí Božie slovo, musím rásť v každom ohľade v Toho, ktorý je Hlava, v Krista. On Ježiš Kristus je meradlom, normou pre rast celého tela, celej cirkvi. On dáva rastu tvar aj silu. On buduje z nás chrám Boží a my

každý jeden v Jeho cirkvi, Vy milá sestra v tomto domove dôchodcov, máme zodpovednosť zato, aby sa cirkev cez našu službu budovala v láske.

Horlite za pravdu Krista a služte v láske všetkým, ktorí to budú potrebovať, aby ste budovali dielo, ktoré

bude na Jeho slávu a ľuďom na spasenie. Časné i večné. Amen.

Ján Kolesár

— konsenior Bratislavského seniorátu,
príhovor povedal 30. 9. 2012
v kaplnke EDS

Rozhovor s Mgr. Beatou Dobovou – riaditeľkou Strediska evanjelickej diakonie Bratislava

Sestra riaditeľka, čo je nové v SED Bratislava od Vášho nástupu do funkcie?

Každým dňom sme bližšie k reálnemu otvoreniu – k prijímaniu klientov do nášho zariadenia. Veľmi sa tešíme novým posteliám, ktoré nám poslala Nemecká evanjelická diakonia. Sú plne elektricky polohovateľné. Taktiež sa nám podarilo zariadiť dve vzorové izby – aby si záujemcovia mohli predstaviť štýl akým budú izby zariadené. Rozhodli sme sa investovať do nového nábytku, ktoré si toto novo zrekonštruované prostredie žiada. Bude to nemalá investícia, ale chceme urobiť všetko preto, aby sa tu naši budúci klienti cítili príjemne. Sme si vedomí, že pre každého seniora, ktorý sa nastahuje do nášho zariadenia, to bude veľká zmena v živote – preto chceme vytvoriť také prostredie, v ktorom sa budú naši seniori cítiť čo najlepšie. Samozrejme, aby sa seniori

v našom Domove cítili dobre, nezáleží len od nábytku – fyzického prostredia, ale aj od ľudí, ktorí im budú nápomocní. Počas uplynulých dvoch mesiacov sme sa rozprávali s desiatkami záujemcov o zamestnanie v našom zariadení. Chceme, aby ľudia, ktorí budú v zariadení pracovať, milovali ako ľudí, tak aj Pána Boha. Aby svoju prácu nebrali len ako prostriedok k zárobku, ale aj ako svoje životné poslanie. Veríme, že sa nám podarí s Božou pomocou a múdrosťou vybrať ten správny tím ľudí.

Možno nie každému sa dostala informácia, že 9. 12. 2012 sme mali v zariadení Deň otvorených dverí. Privítali sme približne 70 ľudí, ktorí mali osobný záujem sa porozprávať o podmienkach prijatia do zariadenia. Každého, komu nevyhovoval tento termín a má záujem zistiť bližšie informácie radi privítame v našej kancelárii a osobne sa porozprá-

vame. Chceme Vás poprosiť, aby ste nás vopred kontaktovali a dohodli si termín na telefónnom čísle: 0907 830 684 (Beata Dobová).

Kedy môžeme očakávať spustenie domova dôchodcov do prevádzky?

Tento dátum ešte presne nepoznáme. Predpokladáme však, že naše zariadenie otvoríme v priebehu februára, marca 2013. Existujú ešte nejaké externé formality, ktoré nevieme ovplyvniť či urýchliť, ako napríklad registrácia zariadenia do siete Domovov sociálnych služieb na VÚC a pod. Robíme však všetko preto, aby sme mohli čo najrýchlejšie otvoriť svoje dvere a prijať prvých obyvateľov. Do konca roku budeme mať aj svoju webovú stránku na ktorej budeme pravidelne informovať záujemcov o aktuálnej situácii (www.sedbratislava.sk).

Aký je postup pri prihlasovaní sa klientov?

Každý senior má právo uchádzať sa o miesto v našom zariadení. Postup, ako k nám prísť, sa môže zdať komplikovaný, ale veľmi radi každému osobne všetko vysvetlíme. Cesta k nám vedie cez Bratislavský samosprávny kraj (BSK) na Sabinovskej ulici 16, kde treba podať 2 žiadosti na Úrade BSK:

A. „**Žiadosť o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu**“ (tlačivo 1) spolu s vyplneným „**Lekárskym nálezom**“ (tlačivo 2) s prislúchajúcimi kópiami lekárskeho odborného vyšetrenia a v nadväznosti na vyššie uvedené tlačivo (po tom, ako rozhodnutie o odkázanosti občana na sociálnu službu nadobudne právoplatnosť) si žiadateľ podá

B. „**Žiadosť o uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby**“ (tlačivo 3).

Tlačivá (vzor č. 1, 2, 3 a 4) nájdete:

- **na internetovej stránke** www.bratislavskykraj.sk na podstránke Sociálne služby poskytované samosprávnym krajom alebo

- **priamo na Oddelení posudkovej činnosti Úradu BSK**, číslo dverí 009 a 024 (počas stránkových dní), alebo **u informátora** vo vstupnej hale Úradu BSK (počas stránkových aj nestránkových dní).

Ešte raz chceme zdôrazniť, že každému záujemcovi veľmi radi osobne poradíme a aj pomôžeme pri vybavovaní týchto formalít.

Aký je postup pri prihlasovaní sa záujemcov o prácu v Domove?

Personálne obsadenie v našom zariadení je nasledovné: 1 hlavná sestra,

4 zdravotné sestry/bratia, 1 opatrovateľiek, 1 sociálna pracovníčka/ psychologička, administratíva, žehlenie, pranie, upratovanie, recepcia. Na miesto zdravotných sestier a opatrovateľiek stále hľadáme záujemcov. Každý, kto má záujem, sa môže s nami kontaktovať na adrese: beata.dobova@gmail.com, alebo na telefónnom čísle 0907 830 684. Dohodneme si osobné stretnutie a porozprávame sa o možnostiach spolupráce.

Na záver by sme Vás chceli veľmi pekne poprosiť o modlitby za úspešný štart nášho zariadenia, za správny výber pracovníkov. Taktiež veľmi radi prijmeme Vaše dary, ktoré použijeme na nákup nábytku a zariadenie. Náš účet má názov: Stredisko Evanjelickej diakonie Bratislava, číslo účtu:

4016735915/7500.

Otázky položil: *Martin Šefranko*

Z našej histórie (pokračovanie) Pôsobenie Karola Eugena Schmidta v evanjelickom a. v. cirkevnom zbore v Bratislave

V období konca 19. storočia sa kresťanské znovuzrodenie začalo rozvíjať aj u nás. Muž, ktorému za to treba v prvom rade poďakovať bol bratislavský evanjelický farár Karol Eugen Schmidt. Narodil sa 29. októbra 1865 v Bratislave. V začiatkoch študoval o. i. v Heidelbergu a v Berlíne. V roku 1889 bol už kaplánom bratislavského farára Viktora Rudolfa Freytaga a po jeho smrti ho v tom istom roku zvolili za farára pre nemeckých evanjelikov v Bratislave. Cestu k evanjelickej viere našiel najmä pod vplyvom spisovateľa Löheho, Vilmara a Roscholla. Podarilo sa mu získať veľkú časť mladých nemeckých farárov pre vieru, položil tak základ k ozajstnému obnove-

niu nemeckého luteránstva v Uhorsku a menovite v jeho vlastnom cirkevnom zbore. Zboru slúžil viac ako 50 rokov, najprv s farárom Henrichom Pröhlem a Viliamom Ratzom; v roku 1941 odišiel do dôchodku. Jeho nástupcom sa stal farár – senior Ján Sherer, ktorý bol v roku 1938 biskupským administrátorom a v roku 1942 bol zvolený za prvého biskupa nemeckej evanjelickej cirkvi a. v. v Slovenskej republike, keďže Slovenský štát bol v dosť silnom područí nacistického Nemecka. K. E. Schmidt zomrel roku 1948 v diakonickom dome a možno ho nazvať posledným nemeckým „Prešburákom“.¹

¹ Steinacker, R.: c.d., s. 39.

Farár Karol Eugen Schmidt bol vynikajúcim kazateľom, ale pritom žiadnym lichotníkom-krasorečníkom, ale zvestovateľom nefalšovaného evanjelia, bez všetkých ústupkov.² Bol i zručným liturgom, takže starý evanjelický poriadok sa niesol v znamení ako v minulých časoch. Bohoslužby ožili a zboru sa dôverovalo. Prispel k tomu i spevník, ktorý Karol Eugen Schmidt zostavil. Okrem mnohých iných aktivít založil chlapčenský a mužský spolok, ktorý vydával cirkevný časopis *Posol mieru* (*Friedens Bote*). V dejinách evanjelického cirkevného zboru a. v. v Bratislave, ktoré vyšli v roku 1906 napísal časť venovanú životopisom farárov nielen nemeckého evanjelického zboru ale aj životopisy farárov zmiešaného maďarsko-slovenského evanjelického zboru. V tomto rozsiahlom diele podrobne opísal bohoslužobný život bratislavského evanjelického zboru. Ako uznanie za tieto a iné literárne práce a za jeho celoživotnú prácu dostal čestný doktorát teológie, ktorý mu udelila Viedenská evanjelická teologická fakulta. Nemecké zmýšľanie, ktoré venoval národným záujmom nemeckého obyvateľstva na Slovensku, mu prinieslo veľa nepriateľov. Mal veľa pútavých prednášok o nemeckej literatúre v Národnom zhromaždení v Prahe (1920 – 1925), kde bol senátorom. Veľmi vzácné boli zborové večery, ktoré viedol a kde pozýval vynikajúcich prednášateľov. Po 1. svetovej vojne žiadal pre nemecký zbor na Slovensku 2 Steinacker, R.: c.d., s. 40.

samostatný dištrikt, ale bezvýsledne. Nemecké zbory v Bratislave sa mohli zjednotiť v jednom senioráte. Prvým seniorom bol jednohlasne zvolený práve Karol Eugen Schmidt. Farári tohto a oboch spišských seniorátov vstúpili do nemeckého farárského spolku, vedenie ktorého bolo v rukách práce K. E. Schmidta do roku 1936. V roku 1939 bola ustanovená Nemecká evanjelická cirkev a K. E. Schmidt by sa bol stal biskupom, keby nebol odchádzal do dôchodku. Veľkú radosť mal, keď sa dcérsky zbor v Prievoze stal samostatným materským zborom a mohol postaviť vlastný kostol. Prievozský zbor sa stal svetoznáмым svojimi jedinečnými hrami. Nikde sa nezachovali takéto hry, tak čisto a archaicky ako v Prievoze. Karol Eugen Schmidt mal veľké hudobné nadanie, ktoré bolo dedičstvom od otca a starého otca, ktorí mali klavírnu továreň a ktorých dom bol stredobodom hudobného života v Bratislave v 19. storočí. K. E. Schmidt sa venoval cirkevnej hudbe dosť vášnivo a aj preto dal pre zbor postaviť veľký organ vo Veľkom chráme. Postaral sa, aby počas bohoslužieb a cirkevných koncertov hrali na organe schopní a zruční organisti. Cirkevný chór viedol od konca 19. storočia učiteľ Samuel Frühwirth, ktorého syn bol desaťročia advokátom cirkevného zboru. Zvlášť treba spomenúť ako K. E. Schmidt svoje sily venoval výstavbe Materského domova diakonís na Palisádach.

Martin Kamenský

— člen cirkevného zboru

Súd

Milé sestry, milí bratia v Pánovi Ježišovi Kristovi,

slová: súd, súdne konanie, odsúdenie, znejú ťaživo, nepríjemne. Pre toho, kto tieto veci zažil, to musí byť vážna a bolestivá skúsenosť.

Božie slovo hovorí o súde často. O tom poslednom, keď všetci budú zhromaždení pred Najvyššieho Sudcu, aby vydali odpočet zo svojho života, ale aj o súdoch, ktoré sa uskutočňujú tu a teraz, ako dôsledok Božieho hnevu. V každom prípade je Boží súd upozornením, varovaním – buďte pripravení, bdejte, zobuďte sa, nepoznajte deň ani hodinu, kedy príde čas naplnenia Božej spravodlivosti.

Pripravenosť na príchod Božieho súdu spočíva predovšetkým v čistote srdca, teda v odmietaní hriechu, bezbožnosti a v živote podľa Božej vôle. Boh nám dal svoj zákon a chce, aby sme ho zachovávali. To sa nám nepočúva ľahko. Oveľa radšej máme slová o milosti, o tom že Boh nás má rád, že nás prijíma takých akí sme, že dal svojho jediného Syna – Pána Ježiša Krista, ktorý zomrel za nás a bol vzkriesený z mŕtvych, aby každý kto verí v Neho nezahynul, ale mal život večný. A keď aj zhrešíme, je tu Jeho odpustenie ako možnosť návratu, Jeho milosť, ktorá nám dáva druhú šancu.

Tieto skutočnosti nám pripadajú natoľko známe, že im ani nevenujeme väčšiu pozornosť, že nás až uspávajú.

Veď Boh je ten, ktorý odpúšťa, ktorý sa zmiluje a keď sa aj niečo pokazí, stačí sa pomodliť, prísť do kostola, prečítať si z Biblie a On nás zase vráti na správnu cestu a všetko bude v poriadku. A tak si vytvárame obraz Boha ako takého dobráka, ktorého remeslom je odpúšťať, veď On má až akoby slabosť pre svoje neposlušné dietky.

Treba však popri tom, že Boh je láska, že nás má nadovšetko rád a je nám milostivý, s plnou vážnosťou brať aj to, že On je Svätý – Boh ktorý nenávidí hriech, že On je aj Bohom hnevu, že je spravodlivý a svoju spravodlivosť naplní. V Božom slove, najmä v Starej zmluve sa veľmi často hovorí o Jeho hneve a treste. Adam s Evou boli v dôsledku svojej neposlušnosti vyhnaní z raja. Keď boli ľudia zlí, Boh olutoval, že ich stvoril a vo svojom hneve zoslal potopu. Ako dôsledok Božieho hnevu padla babylonská veža, mestá Sodoma a Gomora boli zničené ohňom a sírou kvôli svojej skazenosti. Cez Mojžiša, sudcov, kráľov, prorokov Boh napomína svoj ľud Izraelský – buďte verní, slúžte Hospodinovi, žite podľa Jeho vôle. Tak budete požehnaní a bude sa vám dariť. Keď sa národ Izraelský odvrátil od Hospodina k modloslužbe, prišiel trest – v podobe zajatia Asýrskeho a neskôr Babylonského ako dôsledok Božieho hnevu a súdu nad svojím ľudom.

Povieme si – však to je Stará zmluva, Boží hnev a trest boli v Pánovi Ježišovi Kristovi zlomené, prekonané, v Jeho víťazstve na kríži máme istotu spasenia a večného života.

V epištole (Židom 10, 26 – 31) sme čítali: *Lebo ak úmyselne hrešíme, keď sme už prijali znalosť pravdy, niet už viac obete za hriechy, len očakávanie súdu plné hrôzy a žeravý oheň, čo bude zožierať protivníkov. Ktokoľvek pohrdol zákonom Mojžišovým, bez milosrdenstva musí zomrieť, keď dvaja alebo traja svedčia proti nemu: uvážte teda, o čo ťažšieho trestu bude hoden ten, kto šliape po Synovi Božom, a krv zmluvy, ktorá ho posvätila, pokladá za obyčajnú krv a vysmieva sa Duchu milosti. Veď poznáme Toho, ktorý povedal: Mne pomsta, ja odplatím. A zase: Pán si bude súdiť ľud. Je hrozné upadnúť do rúk živého Boha.*

To sú tvrdé slová. Úmyselný hriech je šliapaním po obeti Pána Ježiša, je vysmievaním sa Božej milosti. Taký hriech neostane bez súdu a trestu. Preto nás Božie slovo napomína, varuje, kým je ešte čas.

Tieto výstrahy sú však upozornením – nie krutého Boha, ale láskavého Otca, ktorý napomína svoje deti.

Keď sú naše deti malé, ak niečo vyperparatia, skoriguje ich aj menší „preplesk“. Starším zvykneme dohovárať. Robíme to preto, lebo ich máme radi. Keď sú už naše deti dospelé a nemáme dosah na ich život, stáva sa, že sa nám odcudzia, dokonca sa obrátia proti nám. Vtedy ako rodičia máme ešte

jednu možnosť na ich korekciu a tou je vydedenie. To je ten najhorší prípad, keď im tlmočíme, že nechceme aby mali účasť na našom živote. Boh nás nazval dedičmi Božími a spoludedičmi Kristovými. To je to najväčšie privilegium. V Kristovi máme spasenie a večný život. A Božie slovo nás veľmi prenikavo varuje, že o toto dedičstvo môžeme prísť. Preto je tu skutočnosť hnevu a súdu vážnou výstrahou a korekciou.

Božie slovo v 3. Mojžišovej 26 je veľmi dôrazným varovaním pred modloslužbou. Modloslužba je to, čo určuje môj život, sú to hodnoty, ktoré vyznávam, ktorým slúžim. Vyplyva to z obsahu samotného slova – modliť, slúžiť, uctievať. Ku komu sa modlíme, koho uctievať, komu alebo čomu slúžime dnes?

Zoberme si úplne bežnú vec. Keby sme sa dnes, v tomto čase prešli po obchodoch a nákupných centrách a rovnako po kostoloch na Slovensku, kde by sme našli viacej ľudí? Myslím, že v kostoloch nie. Božie prikázanie nám jasne hovorí: Pamätaj, že máš sviatočný deň svätiť. Nejde len o tých, ktorí musia kvôli otvoreným obchodom ísť do práce, aj keď nechcú, ale nemajú na výber. Ide o zmenu životného štýlu. Keď boli kedysi obchody v nedeľu zatvorené, išli možno ľudia častejšie do prírody, možno za športom, možno aj do kostola. Dnes idú hlavne nakupovať. Myslím, že by ani nebola potrebná zmena legislatívy, keby sme si ako kresťania na Slovensku – štatistiky je nás okolo 80% - povedali, nedeľa

je zasvätená Bohu a nešli nakupovať, asi by ani nebolo komu predávať. Prečo v susednom Rakúsku, ktoré je štatisticky menej religiózne ako Slovensko, sú obchody v nedeľu zatvorené?

Alebo ďalšia, už bežná vec. V televízii sú často vysielané tzv. reality show. Niektoré sú vulgárne, obscénne a primitívne. V každej druhej vete sú „vypípané“ sprosté slová, ale keď sa permanentne berie Božie meno nadarmo, to je v poriadku, to je už taký štýl. To nikomu nevádi. Dokonca sa to ozýva aj v oveľa solídnejších diskusiách či reláciách, o bežnom živote ani nehovoriac. Božie prikázanie je jasné – nebudeš brať meno Božie nadarmo. Znova, nemuseli by sme ani podpisovať petície proti mravnosti ohrozujúcim programom, stačí to nepozerať a čo nemá sledovanosť, to sa vysielat nebude.

Mohli by sme vo výpočte toho, čo sa prieči Božím prikázaniam pokračovať úctou k rodičom a autoritám, starými ľuďmi, ktorí dožívajú osamelí, nepotrební a v nedôstojných podmienkach, bezohľadnými deťmi v škole, na ktoré už učiteľ pomaly ani nemôže zvýšiť hlas, mohli by sme hovoriť a všetkých tých kauzách a kauzičkách, ktoré zaplňajú naše médiá a svedčia o tom, že podvody a klamstvá sú bežnou súčasťou života našej spoločnosti, mohli by sme zobrať každé ďalšie Božie prikázanie – nezabiješ, nescudzoložíš, nepokradneš, nebudeš klamať, nepožiadáš... a konfrontovať ich s našou súčasnosťou. Aký by bol výsledok? Dovolím

si povedať – viac než žalostný. Dalo by sa namietat – mňa sa to netýka, ja sa snažím žiť svoj slušný, poctivý kresťanský život, pestovať svoju zbožnosť a držať sa bokom od takýchto vecí. Ale kto je ten národ, tá spoločnosť tá cirkev, kde sa dejú nesprávne veci? Nie som to náhodou aj ja, ktorý na tom participujem už len tým, že sa jednoducho pridám, alebo som ticho keď sa treba ozvať? Aké hodnoty vyznávam, čomu, alebo komu slúžim? Dovolím si povedať, že v tomto zmysle nie je naša krajina kresťanská, ale modlárska. Čudujeme sa potom, že prichádzajú zlé a ťažké veci – že namiesto požehnania visí nad nami súd a trest?

Stálo by za to prečítať si celú 26. kapitolu 3. Mojžišovej. Trest za neposlušnosť sa prejaví v troch oblastiach. Zem prestane byť úrodná a príde hlad. Stratí sa pokoj, mier a bezpečnosť, ľudia sa budú cítiť ohrození. Krajina bude spustošená. Prečítam len krátky odsek (v 25 – 33): *Privediem na vás meč, ktorý pomstí porušenie zmluvy. Ak sa zhromaždíte do svojich miest, zošlem na vás mor a budete vydaní do rúk nepriateľa. Keď vám zlámem oporu chleba, desať žien bude piecť váš chlieb v jednej peci a podľa váhy vám vráti váš chlieb, takže budete jesť, ale sa nenasýtite. Ak ma ani na toto nebudete poslúchať a postavíte sa mi na odpor, i ja sa vám s hnevom postavím na odpor a potrestám vás sedemnásobne za vaše hriechy. Budete jesť mäso svojich synov a svojich dcér. Spustoším vaše obetné vý-*

šiny, zotnem vaše kadidlové oltáriky a vaše mŕtvolý pridám k mŕtvolám vašich modiel; budem mať odpor voči vám. Vaše mestá zmením na rumovisko a spustoším vaše svätyne; nechcem voňať vaše obete príjemnej vône. Sám spustoším krajinu tak, že sa zhrozia nad ňou vaši nepriatelia, ktorí budú bývať v nej. Vás rozptýlim medzi národy a za vami na vás vytrasím meč, vaša krajina bude púšťou a vaše mestá rumoviskom.

Tieto slová sa doslovne naplnili v dejinách národa Izraelského.

A nemusíme chodiť ani ďaleko do histórie. Klimatické zmeny sa stali hrozbou pre úrodu už prakticky po celom svete, v dôsledku sociálneho napätia dochádza k čoraz väčšiemu pohybu obyvateľstva a cítime sa stále viac ohrození, aktuálny konflikt medzi Izraelom a Palestínou znova stavia do pozornosti celý svet. O obrazoch spustošených krajín netreba ani hovoriť, stačí sa pozrieť aj u nás v chudobnejších častiach Slovenska, na miestach, ktoré boli kedysi výkladnou skriňou poľnohospodárstva sú dnes zručaniny, šrotoviská a úhor. Je to obraz požehnania, alebo hnevu?

Túžime sa mať dobre, túžime po spokojnom a naplnenom živote osobnom, v cirkvi i v spoločnosti. Aj Boh chce, aby sme sa mali dobre. Chce viesť našu spoločnosť k pokoju a prosperite a žehnať svoju cirkev. Nájde u nás poslušných a oddaných vodcov? Spravodlivých a čestných správcov verejných vecí? Chce dať do svojej cirkvi nový oheň. Nájde v nej olej? Chce dať

prebudenie. Nájde nás na to prípravených? Dá požehnanie do cirkvi, kde je namiesto lásky a odpustenia nevraživosť a spory? Bude liať nové víno do starých nádob?

Ak cítime, že skutočnosť Božieho hnevu, súdu a trestu je bližšia ako Jeho požehnanie, tak jedinou cestou je obrátiť sa k Bohu v pokání. Do takéhoto sveta – skazeného, neláskavého a bez nádeje poslal Boh svojho Syna Pána Ježiša Krista. On zomrel za nás, naše hriechy, aby sme nemuseli zahynúť, ale boli zachránení. Spravil všetko pre našu záchranu. Nenakladá na nás bremeno zákona, aby sme pod ním klesali, chce len aby sme v Neho verili, ozajstne, celým srdcom, nie formálne. Aby sme Ho milovali a Ho nasledovali. A keď v tom zlyhávame upozorňuje nás aj bolestivým spôsobom, prebudte sa, nespíte opantani hriechom, vstaňte a vráťte sa ku mne v pokání, vráťte sa skôr, než príde ten deň veľký a hrozný, keď príde Pán Ježiš druhýkrát ako Sudca živých a mŕtvych. Vtedy si svojich verných zoberie k sebe. Súd bude pre nich nie na odsúdenie, ale na záchranu. Preto sa ho nemusia báť.

Nech nás takto vedie Pán svojím Svätým Duchom. Amen.

Ján Hroboň

— zborový farár,

kázeň predniesol na službách Božích
v Dúbravke 18. 11. 2012, Slovenský
rozhlas ich odvysielal 25. 11. 2012

Mladší dorast na Legionárskej

9. novembra sme v zborovej sieni na Legionárskej s radosťou a nadšením odštartovali stretnutia mladšieho dorastu. Našou túžbou bolo vytvoriť miesto, kde sa budú stretávať teenageri vo veku od 11 do 15 rokov. Je to špecifická skupina, so špecifickými názormi, špecifickým temperamentom a špecifickým správaním, ktorá potrebuje aj špecifický prístup, špecifických vedúcich. Práve preto sme tu!

Chceme, aby miesto našich stretnutí bolo miestom, kde sa žije. A to je aj naše heslo. Nemyslíme tým nejaké divoké večierky a žúry, ako sa to často chápe v dnešnom svete. Ide nám o skutočný život a ten je možný len v Pánovi Ježišovi Kristovi, ktorého

chceme spolu na tomto mieste spoznávať, ale ktorého sa chceme učiť aj počúvať a poslúchať. Okrem toho sme pre každého, kto sa rozhodne prísť medzi nás, pripravili veľa zábavy pri spoločných aktivitách a hrách, ale i piesne a dobré občerstvenie. A čo je dôležité, sú tu vedúci, ktorí sú ochotní počúvať a pomôcť.

Tešíme sa na vás kamaráti, každý piatok o 15.45 hod. v zborovej sieni na Legionárskej ulici č. 6!

*Miti Kováč, Lucka Hariňová,
Maťo Lichý, Ondro Proksa,
Maťa Proksová, Gabo Vass
a Livia Bolyósová
– vedúci mladšieho dorastu*

Čím žije starší dorast na Legionárskej?

Nuž, v bežných dňoch máme rôznorodý program, ale snažíme sa o duchovnú jednotu a vzájomné povzbudzovanie počas týždňa (na futbale, na apologetickej skupinke „CoreNe“, na iných malých skupinkách či milých stretnutiach) a samozrejme vždy v piatok o piatej (17.00 hod.). Skúmame svoje srdcia – to, čo je skutočne v nich, a čo si len namýšľame. Čo chce Pán Boh, aby bolo v nás a akí máme byť.

Na víkendovke koncom októbra sme si kládli otázku „Si kompletný?“

Skúmali sme svoje srdcia, či skutočne všetko, čo potrebujeme, je Pán Ježiš a Jeho očisťujúca a zachraňujúca láska. Možno ste už počuli, že Pán Boh má byť číslo 1 vo Vašom živote, ak Ho milujete. Ale čo to vlastne znamená? Nosným obrazom tejto témy bolo naše srdce ako „izba“: Je tvoja izba plná harabúrd, neporiadku, a rôznych drobností, ktorých sa nechceš vzdať, alebo je to krásna sála s trónom pripraveným pre Kráľa? Myslím, že u mnohých z nás nastalo potom vážne „upratovanie“.

Učíme sa spolu, čo znamená neprestajne sa modliť, radovať sa v Bohu a všetko odovzdať Jemu – skutočne, nie len „akože“. Modlíme sa – spolu i samostatne – jeden za druhého, za svojich kamarátov, spolužiakov; každý pondelok o 22.00 hod. sa modlíme za svojich rodičov. A študujeme skutky tela a ovocie Ducha podľa 5. kapi-

toly listu Galatským. Veríme, že Pán Boh nás môže meniť na svetielka, ktoré budú prinášať nádej a lásku, ktorá nie je z tohto sveta.

Ria Ŏlvecká

– vedúca spoločenstva staršieho dorastu na Legionárskej ul.

Jesenná víkendovka mládeže z Legionárskej

Mládež z Legionárskej ul. aj túto jeseň podnikla výjazd do prírody a za Božím slovom. A že ten výjazd bol naozaj zaujímavý, by istotne potvrdilo viacero účastníkov našej jesennej víkendovky. Jeden októbrový víkend (19. – 21. 10.) sme strávili v Planinke pri Dehticiach, kde na nádvorí zrekonštruovaného kaštiela chovajú aj rôzne zvieratá. Spomeniem voľne sa prehánajúce zajace, krotkého srnčeka, pávy, čo určite viacerých z nás, prírody chtivých, veľmi potešilo. V rámci štúdia Božieho slova sme sa zamerali na dary Ducha Svätého. Okrem našich mládežníkov nám prišli poslúžiť slovom aj brat Jozef Grexa st. – farár v. v. a brat Peter Fabok – farár v Lazoch pod Makytou, za čo sme vďační. Keďže nám Pán Boh doprial nádherné počasie babieho leta, naplno sme sa ho snažili využiť. Podnikli sme výlet na

zrúcaniny kláštora Katarínka, tí zdatnejší a vytrvalejší aj na hrad Dobrá voda, kde sme sa mohli kochať krásnymi výhľadmi na Božiu prírodu. Vzácne bolo ale aj spoločenstvo, ktoré sme medzi sebou vytvorili. Spoznávanie nových ľudí, osobné rozhovory, aktivity, hry, to všetko prispelo k pohodovej a priateľskej atmosfére. Tiež aj spoločný program pri chválospevoch, modlitbách a Božom slove bol časom vzácného spoločenstva medzi nami a naším Pánom Ježišom Kristom. Myslím, že každý si mohol nájsť niečo, čo mu ulahodilo, pri čom trochu zrelaxoval a čo ho povzbudilo. Chvála Pánovi za požehnaný víkend, ktorý nám daroval.

Katka Škripcová

– členka prípravky spoločenstva ev. mládeže na Legionárske ul.

Niečo sa deje

Keby som mal zhodnotiť život v Univerzitnom pastoračnom centre Mosty za posledné mesiace, tak by som použil práve nadpis tohto článku. Keď začiatkom septembra začíname, nevieme, či sa nám podarí pokryť všetky služby a zodpovednosti, v ktorých ľudia stáli v predchádzajúcom akademickom roku. Práve preto, že ide o misiu, je to vždy veľká výzva.

Rok čo rok prosíme v tichej modlitbe, aby Pán poslal svojich pracovníkov na vinicu. Tento semester je však výnimočný. Odchodom Mareka Hrivňáka vznikla medzera, ktorú sme netušili, ako zaplníme. Marek mal na starosti študentský Klub 31, stretnutie vysokoškolákov.

Keby naša služba bola len ľudská, tak ju zvládneme možno ako manažéri či dobrí tvorcovia kultúrneho progra-

mu. My však chceme, aby sa menili životy ľudí a aby boli mnohí zachránení. Našou nádejou je, že je tu Boh a Jeho dielo. Veríme, že On sa stará o svoje diela a ľudí, ktorí sú v nich. Na druhej strane však máme v Biblii výstrahu, že ten, kto sa v zlom úmysle dotýka Božích detí, dotýka sa priamo Božieho oka...

A tak sme sa po celý čas, keď sme vedeli, že Marek odchádza, modlili za nového vedúceho pre Klub 31. Priam zázračne sa objavil Dávid Spodniak. Človek, ktorého Boh našiel uprostred svetského života, a teda veľmi dobre rozumie mladým ľuďom a ich životu. A tak som si prvýkrát povedal, že „niečo sa deje“.

Potom prišla ďalšia výzva. Od začiatku septembra prichádza na Klub 31 a na nedeľné bohoslužby viac a viac ľudí. A my sme začali opäť potichu vnímať, že sa „niečo sa deje“.

Premýšľal som, prečo práve teraz... Pochopil som, že máme zodpo-

vedného Boha. Mnohokrát prosíme Pána, aby pridal ľudí do spoločenstva. Ale On vidí tých, ktorí majú zapálené srdce a sú zodpovední. Až keď postavíme nové sýpky, budeme mať kam dať väčšiu úrodu, aby sa ani zrnko ne-stratilo.

A tak s úžasom, pokorou a pomaly rastúcou vierou čelíme veľkej výzve, ako pochopiť, spoznať, milovať a prijať nových, ľudí ktorí prichádzajú do spoločenstva. V Bohu máme nádej, že sa nám to podarí. Hľadáme a staviamy nové mosty medzi Bohom a hľadájúcimi, medzi zranenými a odpúšťajúcimi, medzi formou a obsahom... V kontexte hesla „Niečo sa deje“ sme prežívali víkendovku a všetky akcie v tomto roku. Tešíme sa na silvestrovský kemp, kde sa po rokoch stretávame s mládežou z Legionárskej. Zdá sa, že sme mali objednať väčšie zariadenie... Tolko ľudí sa prihlásilo!

Keď sa narodil Spasiteľ v mestečku Betlehem, veľa ľudí si povedalo, že „niečo sa deje“. Keď sa farizeji zo žiarlivosti rozhodli vydať Ježiša na smrť, Pilát vnímal, že „niečo sa deje“. Keď Judáš bozkom zradil Majstra, učeníci prežívali, že „niečo sa deje“. Keď najväčší Kráľ v dejinách na kríži zvolal „Je dokonané“, celý duchovný a po-

zemský svet cítil, že „niečo sa deje“.

A tak sa modlíme za misiu medzi študentmi a náš zbor, za pastierov, aby v pokoji vykonávali svoje povolanie.

Peter Mozola
– evanjelický kaplán,
vedúci UPC Mosty

Z diania v Dcérocirkvi Dúbravka

V Dúbravke prebiehali od septembra do decembra stretnutia – Manželské večery, ktorých sa zúčastňovalo 9 manželských párov. V príjemnej atmosfére sme sa venovali predovšetkým komunikácii medzi manželmi. Stretnutia pripravili a viedli Katka a Ondro Šebestovci a Katka a Dodo Minaričovi.

V októbri bolo v zborovom dome stretnutie bratov a sestier z domovov dôchodcov. Organizačne ho zabezpečovala sestra Elena Bacharová spoločne so sestrami z Legionárskej.

Sobotu 23. novembra sme venovali nepretržitým modlitbám 12/1. Spoločný záver bol na spôsob „Taizé modlitieb“, ktoré pripravila Evka Guldanová. Evka bola 17. 11. ordinovaná v Dolnom Kubíne. Týždeň nato mala prvú kázeň po ordinácii v domácom zbore – teda v Dúbravke. Toho času pôsobí ako spirituálka na Evanjelickom lýceu v Bratislave.

V nedeľu 18.11. 2012 sa uskutočnila u nás nahrávka služieb Božích Slovenským rozhlasom. Dostali sme veľa

priaznivých ohlasov od domácich aj z celého Slovenska.

Adventné nedele sú obohatené hudobným doprovodom spoločných piesní v podaní Janky Štefančíč (priečna flauta) a Adriany Bajúsovej (husle).

Z investičných akcií sme realizovali výmenu preskleného vchodu do zborového domu, výmenu a zateplenie stropov v zborovej sieni, kanceláriách a miestnosti pre detskú besiedku. Kompletne bola vymenená aj elektroinštalácia a osvetlenie v týchto miestnostiach.

Ján Hroboň
– zborový farár

Ako kresťanstvo zmenilo svet (3. časť)

12) Vplyv kresťanstva na umenie a architektúru

Je potrebné hovoriť, že kresťanské umelecké a architektonické diela vznikali na základe inšpirácie životom Ježiša Krista?

Kresťanské umenie sa viac rozvinulo po skončení prenasledovania veriacich. Najpozoruhodnejšou z ranejších stavieb je chrám Hagia Sofia v Istanbuli, budovaný v rokoch 532 – 537. Dnes je mešitou a slúži ako múzeum. Podľa tohto vzoru boli na Východe stavané ďalšie kostoly, mali pôdorys gréckeho kríža a aspoň jednu kupolu. Keď sa po dobytí Carihradu centrum pravoslavia presunulo do Ruska a na Balkán, boli budované **byzantské chrámy** aj v týchto končinách; architektonicky sa kopula pretiahla do cibulovitého tvaru. Vplyv byzantskej architektúry sa odrazil v islamskej. Podľa chrámu Hagia Sofia boli budované stovky mešít. Najznámejšou moslimskou stavbou, ktorá využila prvok kupoly, je indické mauzóleum Tádž Mahal, postavené v 2. pol. 17. stor. vládarom Šahdžáhánom k ucteniu jeho milovanej zosnulej manželky Arždu-
mand Banu.³

Súčasťou chrámov boli obrazy, sochy, obrazy, fresky, vitrážové okná zachytávajúce biblické výjavy, ktoré

mali biblicky vzdelávať veriacich. Veľa významných diel vzniklo v období renesancie (Leonardo da Vinci: Posledná večera; Rembrandt van Rijn: Mánotratný syn).

Z konkrétnych príspevkov do svetovej architektúry by som uviedol **vitrážové okná**, ktorých tvorba za rozvinula v gotike. Niekedy išlo o výjavy v nadživotnej veľkosti. Jedny z najstarších, s názvom Päť prorokov, nachádzame v katedrále v Augsburgu. Vznikali v rokoch 1110 – 1130.

Zo slohov, ktorý si najviac zaslúži pozornosť, je **gotika** a jej katedrály vynikajúce mnohými prvkami: svojou krásou, rozmanitosťou, lomenými oblúkmi, vertikalizmom, rozetami. Škoda, že obdivovatelia týchto stavieb prehliadajú, že ich zmyslom je poukázať na Božiu slávu a malosť človeka. Všetko to patrí do učebníc (dejín) umenia. Je potrebné pripomínať ďalšie slohy, románsky, renesančný, barokový, atď.?

Je potrebné hovoriť, že veľa geniálnych obrazov s biblickými výjavmi sú mlčanlivým vyznaním viery umelcov (viď BERNARD, Bruce: *Bible and its Painters*. New York: Portland House, 1988)?

13) Vplyv kresťanstva na hudobnú tvorbu

Zo súčasnosti stačí spomenúť úspešné **muzikály** napísané na biblické motívy: Jesus Christ Superstar, Godspell,

³ HILL, Co zawdzięczamy chrześcijaństwu?, 108.

Joseph and His Technicolor Dreamcoat, Kráľ Dávid. Ale podme na začiatok.

Kresťanstvo dalo vznik **hudobným žánrom**. Napr. latinskému hymnu. Vytvoril ho milánsky biskup Ambrózius (340 – 397), ktorý tak zaviedol tradíciu zborového spevu. Ďalej gregoriánsky chorál, opery s biblickými námetmi (v 10. stor. bola známa opera *Visitatio sepulchri* – návšteva Kristovho hrobu), polyfónna hudba⁴ majúca harmóniu a realizovaná viachlasovo, moteto (hudobne vokálne spracovanie sakrálnych textov existujúce asi od 13. stor.; s nástupom renesancie sa začali presadzovať aj sekulárne témy), madrigal (viachlasé piesne obsahujúce sakrálné texty a modlitby), hymna (vyvinula sa v Anglicku v 16. stor. z moteta), oratórium (kombinácia biblických textov, duchovných prednášok, piesní; vzniklo z prebudeneckého hnutia v Ríme okolo roku 1560 vedeného kňazom Filipom Nerim v kostole S. Girolama), symfónia⁵, sonáta, concerto (pôvodne predohra k omši). Luther sa zaslúžil o rozšírenie polyfónneho spevu v cirkvi, najmä chorálov.

Notovú osnovu so štyrmi riadkami, **6 solmizačných slabík**⁶ (a stupni-

4 Učínil tak Ubaldo Hucbald (840 – 930), francúzsky benediktínsky mních, v diele *De institutionae harmonicae*.

5 Vznikla z cirkevnej praxe. Giovanni Gabrieli zložil v r. 1597 *Sacrae symphoniae* obsahujúce moteta, omšu a ďalšie skladby.

6 Ut, re, mi, fa, sol, la: sú to prvé slabiky latinského hymnu z 8. storočia na počesť Jána Krstiteľa: *Ut queant laxis, Mira gestorum, Fumuli tuorum, Solve polluti, Labii reatum.*

cu) vymyslel benediktínsky mních Guido z Arezza (995 – 1050)

Za novú **prstovú techniku** hry na organ piatimi prstami, nielen štyrmi, vďačíme J. S. Bachovi. A taktiež za využitie kontrapunktu (vedenie hlasov v protipohybe). J. S. Bach mal hlboké luteránske presvedčenie. Keď začínal tvoriť, napísal najskôr J. J. (Jesu Juva: Ježiš, pomôž mi) alebo I. N. J. (In nomine Jesu) a keď skladbu dokončil napísal SDG (Soli Deo gloria), aj svoje svetské skladby písal na Božiu slávu.

Netreba hovoriť, že mnohí hudobníci boli vrúcny kresťanmi. V svojej tvorbe boli inšpirovaní životom a dielom Ježiša Krista.

Cirkev podporovala hudbu a hudobníkov (finančne), napríklad J. S. Bach bol zamestnaný v Thomaskirche v Lipsku. Cirkev spolupracovala so šľachtickými dvormi podporujúcimi hudbu a konkrétnych umelcov (J. Haydn, W. A. Mozart, J. Brahms, F. Liszt). Cirkev podporovala hudbu rozširovaním a hraním cirkevných skladieb, keď sa v kostoloch začal používať organ.

14) Vplyv na literatúru

Nosením dreva do lesa je konštatovanie, že kresťanským dielom, ktoré malo vplyv na ďalšiu literárnu tvorbu, aj polemickú, je Biblia.⁷ Autori sa vy-

7 Spomínam si, že režisér F. Fenič raz povedal, že jednou z vecí, ktorú by si zobral na pústy ostrov je Biblia – je veľmi inšpiratívna.

jadrovali v súlade s ňou, iní zas pokladajú jej učenie za platformu určujúcu to, čo odmietajú.

Biblia viedla k písaniu apoštolov, apologétov a polemikov, ktorí nepovzbudzovali kresťanov iba k prehĺbeniu viery, ale aj k aktívnej a **pozitívnej účasti na živote v spoločnosti** (napr. čo sa týka charity).

Iné diela podporovali **rozvoj vied**: cirkevných dejín a dejín vôbec, **rétoriky** (anglický filozof Alcuin, 735 – 804, v snahe o získanie pohanov napísal: *Disputatio de rhetorica et de virtutibus sapientissimi regis Carli et Albini magistri*). Roger Bacon (1214 – 1294), anglický mních, napísal prácu *Opus majus*, v ktorej dôvodí, že prirodzený svet nám treba poznávať empirickou metódou, induktívne, nie deduktívne, ako to robili starí Gréci a po nich scholastici. To je prínos pre **fyziku a ďalšie technické vedy**. Revolučným dielom v v astronómii je Keplerova *Astronomia nova* (1609), kde ide o zákony o obehu nebeských telies.

Kresťania prispeli ku vzniku **nových literárnych štýlov**. Napríklad *Canterbury Tales* od Geoffreya Chaucera (1343 – 1400) obsahujú pentametrické dvojveršie a sú predchodcom modernej beletrie.

Mohli by sme vyratúvať **veľa diel** (napr. Augustínove *Vyznania* alebo *O Božom štáte*, ktoré sú **míľnikmi svetovej kultúry a vývoja svetového myslenia**). Spomeňme ešte Lutherov *Otvorený list kresťanskej šľachte národa nemecké-*

ho, ktorý historici považujú za základný podnet k oddeleniu cirkvi a štátu.

Nielen, že z kresťanstva vzišlo obrovské množstvo kvalitnej literatúry, ale kresťanstvo **podporovalo rozvoj literatúry**: keďže kresťania tili text Biblie, podporovali jej vydávanie, vydávanie ďalších náboženských diel a podporovali aj mimokresťanskú (pohanskú) literatúru. Wulfila (311 – 381) – misionár medzi Gótmami preložil niektoré Aristotelove diela. A to z toho dôvodu, že obsahujú cenné postrehy o živote človeka. (Luther uznáva hodnoty niektorých pohanských diel, odporúča ich, majú za to, že sám Boh ich chce zachovať, pretože sú pohanom užitočné pre ich časný život, čo sa týka štátnej správy i morálky a múdrosti; viď jeho výklad Ž 101, 5.⁸). **Kresťanstvo taktiež**

8 Therefore whoever wants to learn and become wise in secular government, let him read the heathen books and writings. They have truly painted it and portrayed it quite beautifully and generously, with both verses and pictures, with teachings and examples; and they became the source for the ancient imperial laws. I am convinced that God gave and preserved such heathen books as those of the poets and the histories, like Homer, Vergil, Demosthenes, Cicero, Livy, and afterwards the fine old jurists—as He has also given and preserved other temporal goods among the heathen and godless at all times—that the heathen and godless, too, might have their prophets, apostles, and theologians or preachers for the secular government.... Just as the spiritual and holy prophets and kings taught and directed the people about how to come to the eternal kingdom of God and to remain in it, so these secular,

zachovalo literatúru predchádzajúcich civilizácií, rímskej a gréckej – vďaka mníchom, ktorí s entuziazmom prepisovali antické diela, a učiteľom, ktorí o nich prednášali.

Napokon chcem dodať, že kresťanstvo svojou účasťou na literárnej tvorbe vytvorilo fenomén „**veľkého diaľógu**“, veľkej myšlienkovvej výmeny, akej v iných kultúrach niet.⁹ Treba povedať, že Biblia, pri ktorej sme v tejto kapitole začínali, bola a je veľkým katalyzátorom myšlienkovvej tvorby

heathen, godless prophets and kings taught and directed the people about how to preserve the secular kingdom. Because God willed to give temporal dominion to the heathen or to reason, He also had to provide people who had wisdom and courage, who had the necessary inclination and skill, and who would preserve it. In the same way He always had to give His people true, sound, and faithful teachers who were able to rule His Christian Church and to do battle against the devil. By these two groups all sorts of books, laws, and teachings have been produced and preserved until the present day. The heathen, for their part, have their heathen books; we Christians, for our part, have the books of the Holy Scriptures. The former teach virtue, laws, and wisdom with respect to temporal goods, honor, and peace on earth; the latter teach faith and good works with respect to eternal life in the kingdom of heaven.

9 SCHMIDT, A. *How Christianity Changed the World*, 371. Vo vzťahu ku kresťanskému humanizmu P. Chaunu zhŕňa aj zovšeobecňuje: „kresťanská teológia je predovšetkým exegéza, hermeneutika.... Vše se vyvažuje, na všem se znovu pracuje, smysl není nikdy vyčerpán.“ CHAUNU, P. Svět Jana Kalvína, 33-34.

a výmeny, ku ktorej sa pripájali ďalšie diela. Týmto katalyzátorom však boli aj udalosti vo svete a v živote jednotlivcov (nazerané z kresťanského pohľadu) a kresťanské učenie ako také.

Na záver: niekoľko poznámok

Niektorí namietnu: to je jasné, že cirkev mohla toľko ovplyvniť, majúci takú neskutočnú moc. – Ale keby takú moc nemala a nemohla svoj vplyv uplatniť prostredníctvom celoplošných rozhodnutí, veľa ľudí, oveľa viac ľudí by bolestne trpelo mnohými nešvarmi a odsúdeniahodnými brutálnymi praktikami, keby by neboli jurisdikčne zakázané.

Nie všetko bolo robené plošne a nariadením zhora, niektoré impulzy vzišli od jednotlivcov, z ich usilovnej snahy a preto, že boli dobré, dostalo sa im neskôr paušálneho prijatia.

Cirkev mala vplyv aj čase, keď nebola mocná (príklad martýrov). V r. 313 bolo v Rímskej ríši 10% kresťanského obyvateľstva.

Cirkvi niekedy zlyhávali v presadzovaní princípov svojho Majstra. Tolerovali otrokárstvo, prijímali horšiu mienku o ženách¹⁰, v otázke potratov, sexuality a homosexuality sú liberálne atď. Ale to sú zneužitia na strane ľudskej. Ideál je jasný. Než útočiť na cirkev jednostranne poukazujúc (neraz nenávisťne) na zlo, ktorého sa dopustila, treba sa o to pozornejšie prizrieť, akú strašnú spúšť a o koľko

10 SCHMIDT, A. *How Christianity Changed the World*, 109-110.

viac krviprelievania spôsobil sekulárny štát, napr. v 20. storočí. Pričom štát sa predsa taktiež hlási k vysokým etickým hodnotám!

Aplikácie alebo repetície príslušných hodnôt Písma sa objavovali v spisbe apoštolských a cirkevných otcov, v uzneseniach koncilov a ďalších materiáloch, ktoré sa postupne preniesli do štátnych zákonov a napokon zostali aj v zákonoch sekulárnych štátov.

Čo by bolo, ak by nebolo kresťanstva? Máme nejakú inú veličinu, ktorá by mala tak mnohé, hlboké a súčasne pozitívne rôznorodé dôsledky?

Ak sa bude vytrácať kresťanstvo, príde zákonite iná veličina, iná mocnosť, iný ideový systém alebo ideológia. Čo prinesie? James Herrick v svojej knihe *The Making of a New Spirituality* ukazuje, že počas posledných troch storočí sa presadzuje model myslenia, ktorý sa s kresťanstvom rozchádza, často vedome. Tento model obsahuje tieto vrstvy: alternatívna spiritualita (mysticismus, panteizmus, mágia, gnosticizmus), zduchovňovanie vedy ako náhrady kresťanstva, racionalizmus, odmietanie a (ideologická) kritika Biblie, evolúcia (spojená aj s eugenikou), podceňovanie významu dejín (v protiklade k výkupnému dielu Krista ako dejinnej udalosti zjaveného Slova) v mene osobnej skúsenosti, z ktorej prýšťa všetka duchovná pravda.¹¹

¹¹ Takýto model myslenia dáva zelenú osobným subjektivistickým rôzne šarlatánskym skúsenostiam a zážitkom ako

V zmysle všetkého, čo sme povedali, zaznieva pre kresťanov vôbec nová výzva a ich poslanie vystupuje do popredia s novou naliehavosťou. Farári sú hlásateľmi kresťanstva, sú jeho nositeľmi. Keď vieme, že význam a vplyv kresťanstva bol taký nádherný a ďalekosiahly a keď vieme, že vplyv kresťanstva na Západe slabne, treba o to viac, s novou uvedomelosťou kázať a pripomínať ľuďom jeho hodnoty. Iste: nie křčovito, nie demagogicky, ale pedagogicky s „hrudou zápalistou“, s novou cieľavedomosťou. Je to aj vec kázňových, katechetických a pastorálnych aplikácií, keďže myslíme na dôsledky kresťanstva.

Z kresťanstva a kresťanskej viery vychádza aktivizmus, ktorý sa prejavil a prejavuje asi vo všetkých rovinách života, v snahe vytvárať niečo nové, prekonávať zlo a utrpenie, mať nádej do budúcnosti aj nezanedbávať minulosť a preukazovať lásku. Hoci aktivizmus tiež nepokrýva všetko, čo kresťanstvo vyvoláva. V každom prípade vďaka predstaveniu toho, ako kresťanstvo zmenilo svet, tu v novej nádhere žiari samotné jadro kresťanstva: neúnavná láska Božia k človeku, ktorá človeka hľadá a chce zachrániť, aj pre večnosť. Spasiteľné dielo Ježiša Krista, Jeho kríž a vzkriesenie, figurujú nielen ako teologické konštrukcie, ale ako živé skutočnosti; všetok ten mnohonásobný prínos spočíva taktiež normatívnym, ktoré zároveň nebude možné podrobiť objektívnej kritike.

v tom, že ľudia boli **presvedčení** touto Božou láskou, aktivitou, boli ňou **motivovaní**. Božia láska naplňuje dušu človeka a premieňa jeho srdce veľmi mnohými spôsobmi, ako sme načrtli, aj ďalšími, a vedie ho k prínosnému konaniu. Kiež by tých premenených srdc bolo čo najviac.

Literatúra:

BERDYAEV, N. *The Meaning of History*. London: Geoffrey Bles: The Centenary Press, 1936
DOUMERGUE, Emile. *Le caractère de Calvin*. Neuilly (Seine): „La Cause“, 1931
HILL, J. *Co zawdzięczamy chrześcijaństwu?* Warszawa: Instytut Wydawniczy Pax, 2006
HROMÁDKA, J. L. Předmluva In KUTTER, Herrmann. *Kde jest Bůh*. Praha: Jan Laichter, 1929
KENNEDY, D. James, NEWCOMBE, J. *What if Jesus Had Never Been Born?* Revised edition. Nashville: Nelson Books, 2001
LATOURETTE, K. A *History of Christianity*. I, *Beginnings 1500*. San Francisco: HarperCollins, 1975
LATOURETTE, K. A *History of Christianity*.

Vol. II. *Reformation to the Present*. San Francisco: HarperCollins, 1975
QUEEN, E.D, PROTHERO, S., SHATTUCK, G. *Encyclopedia of American Religious History II*. Boston : Facts of File, 1996
REALE, Giovanni. *Kulturní a duchovní kořeny Evropy*. Brno : CDK, 2005
SCHMIDT, Alvin. *How Christianity Changed the World*. Grand Rapids: Zondervan, 2004
SPUNAR, Pavel a kol. *Kultura středověku*. Praha: Academia 1995
UHLHORN, G. *Boj křesťanství s pohanství*. Kniha první. Praha: Comenium, Evanjelická matice Komenského, 1895
UHLHORN, G. *Die christliche Liebesthätigkeit in der alten Kirche*. 2. Aufl. Stuttgart: D. Gundert, 1882
VAŠEK, Bedřich. *Dějiny křesťanské charity*. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1941
WEISS, Nathanaël. *La Démocratie et le Protestantisme*. Paris: Edition „La Cause“, 1924

Marek Říčan,
— teologický referent Sliezskej
cirkvi evanjelickej a. v.

Tri nové knižné tituly od autorov spätých s naším cirkevným zborom

(1) Kráčanie v moci milosti

Kniha je výberom z kázni a príležitostných príhovorov evanjelického farára, niekdajšieho duchovného pastiera nášho cirkevného zboru, **Dušana Kováčika**. Publikácia vychádza pri jeho okrúhlom životnom jubileu. Má

262 strán, mäkkú väzba, ilustrovala ju Ľubica Noemi Píchová Kováčiková a v r. 2012 ju vydalo vyd. F. R. & G. Ivanka pri Dunaji. Prvú časť knihy tvoria kázne zoradené podľa nediel a sviatkov v kalendárnom roku.

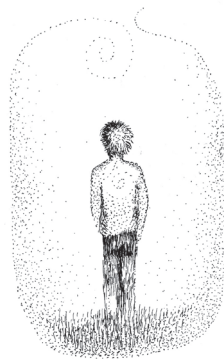
Spoločným znakom väčšiny príležitostných príhovorov v druhej časti knihy, by mohla byť prosba: Pán farár, prišli by ste...? Nejde však o príhovory pri krste, sobáši, či pohrebe, ale – to sa dozviete, keď sa do knihy začítate. Obe časti knižky sú výpoveďou, ktorá vyšla zo snahy autora, tlmočiť poslucháčom to, čo cez svoju bázeň a pokoru počul ako posolstvo Knihy kníh – Biblie. Kniha je dostupná u autora – brata farára Dušana Kováčika, ktorý teraz pôsobí v Ev. cirkevnom zbore Bratislava-Rača (Alstrova 39, e-mail: derechster@gmail.com).

(2) Riadky bytia

Kniha vyšla v advente 2012. Jej autorkou je **Eva Bachletová**, publicistka, poetka, prozaička, ktorá pôsobí na Katedre žurnalistiky FiF UK v Bratislave. Viac ako dvadsaťpäť rokov publikuje novinárske prejavy, prózu a poéziu v kresťanských a sekulárnych médiách a publikáciách, a to doma i v zahraničí. Knižka *Riadky bytia* je súborom esejí, reflexií a úvah, v ktorých sa autorka, členka nášho cirkevného zboru, s čitateľmi delí o svoj pohľad na duchovný, filozofický, spoločenský kontext doby. Texty sú svedectvom autorinho života s Bohom, jej cesty viery, jej cesty za poznaním. V knižke *Riadky bytia* na ploche 112 strán nájdete eseje, reflexie a zamyslenia, spo-

DUŠAN
KOVÁČIK

Kráčanie v moci milosti

EVA BACHLETOVÁ

RIADKY
BYTIA

vivi!

lu s ilustráciami Ľubice Prudilovej – Dohnányovej, Ľubice Sitákovej a Karola Prudila. Knižka Riadky bytia je

tretím samostatným titulom autor-
ky, vyšla v kežmarskom vydavateľstve
ViViT, kde si je možné ju objednať:

(3) Štúrovci ako ste ich nepoznali

vivit@vivit.sk

Autorom publikácie je náš katechéta a archívár **Martin (Miti) Kováč**. Publikácia (296 strán, pevná väzba, vyd. Porta libri Bratislava, 2012) sa zaoberá situáciou v Evanjelickej cirkvi a. v. v Uhorsku krátko po vydaní Protestantského patentu z r. 1859. Prezентuje našich národných dejateľov (Kuzmány, Hurban, Hodža, Paulíny-Tóth, Francisci, Sládkovič...) v iných súvislostiach, ako sme na to navyknutí zo školských lavíc. Všimá si ich charakter a vnútornú premenu ich myslenia, ich duchovné prebudenie, ku ktorému ich viedol i zápas na cirkevnom a národnom poli. Publikácia je obohatená mnohými autentickými citátmi z ich vzájomnej korešpondencie a ukazuje nám ich ako veriacich ľudí, ale predsa len ľudí – s ich pozitívnymi i negatívnymi stránkami. Cieľom knihy je nie len oboznámiť čitateľa s reálnymi historickými faktami, ale aj povzbudiť k živej viere, ukázať na Krista ako Spasiteľa ľudstva. Knihu si je možné kúpiť v knižkupectve Jonatán na Legionárskej 2 v Bratislave, alebo objednať na: <http://www.porta.sk/p-567-sturov-ci-ako-ste-ich-nepoznali.aspx>

*Učil som ich a neučili sa;
karhal som ich, a nekorili sa;
prorokoval som, a neprecítili;
divz som robil, a neuverili!
Hej, tomu slovu, čo svet vystavilo
a večný zákon života stvorilo,
tebe, môj bože, čo tam na Golgote
trpel si za nás,
umrel si za nás,
zlorečí tá zber v divokej besnote;
a tvojho kríža svätého okolo
skáče opilá s nezbedným chichotom,
hľajúc ti divým, rúhavým rykotom,
ako by teba na nebi nebolo.*

Novoročná modlitba

Pane Bože, na počiatku nového roku Ťa prosíme, nech sa od Teba nevzdalujeme, ale denne žijeme v Tvojej blízkosti. Chráň nás pred duchovnou malátnosťou a nedovoľ nám zleŇivieť v zápase proti zlu. Zlom v nás sebeckto, strach, pohodlnosť a uč nás modlitbami, vlúdnym pohľadom a slovom, otvorenou rukou, srdcom, príbytkami i zvestou evanjelia slúžiť ľuďom, ktorých nám pošleš do cesty. Daruj nám novú lásku k domácim viery, ale aj ku kresťanom z iných cirkví a ku všetkým ľuďom, aby sme boli schopní oceniť ich hodnoty a hľadať to, čo buduje. Nauč nás prijímať

s vďakou a bez reptania to, čo nám prinesú ďalšie dni: veci pekné a dobré, ale i smutné a ťažké. Urob nás ľuďmi nádeje. Použi si životy nás: zdravých i chorých, vedúcich i podriadených, dospelých i detí k svojej sláve a dopraj nám všetko, čo vykonáme, robiť len z čistých motívov. Nepredkladáme Ti to ako zoznam Tvojich povinností, ale ako našu dôvery plnú prosbu k Tebe, náš láskavý nebeský Otče. Nech sa pri nás deje Tvoja vôľa, i keby nás to bolelo. Vďaka Ti za to. (Prevzaté z knihy modlitieb *Keď chýbajú slová*, vyd. Transciscus Liptovský Mikuláš, 2009)

ProChrist je tu znova!

ProChrist je najväčšie evanjelizačné podujatie v Európe. Satelitné evanjelizačné podujatie ProChrist prebehlo naposledy v roku 2009. Na Slovensku sa prenosov zúčastnilo viac než 21 000 návštevníkov na 65 prenosových miestach.

Počas ProChrist 2013 zaznie k divákovi biblické posolstvo evanjelického farára Ulricha Parzanyho, doplnené hudbou a ďalším programom.

Prenosy zo Stuttgartu budú prekladané aj do slovenského jazyka, a prostredníctvom satelitného signálu bude možnosť premietat podu-

